

Udskriftsdato: 17. september 2024

BEK nr 1023 af 06/09/2024 (Gældende)

Bekendtgørelse om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Indenrigs- og Sundhedsmin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr. 06-0300-70

Bekendtgørelse om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje

I medfør af § 16, stk. 1 og 3, i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1008 af 29. august 2024, og efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren fastsættes efter bemyndigelse:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med specialuddannelsen i intensiv sygepleje er, at sygeplejersken udvider sin faglige viden, færdigheder og kompetencer med henblik på at varetage funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje.

Kapitel 2

Ansvars- og funktionsområde

§ 2. Specialsygeplejersken er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Stk. 2. En specialsygeplejerske i intensiv sygepleje skal på baggrund af en videregående teoretisk viden og kliniske færdigheder yde sygepleje til kritisk syge og komplekse patienter, yde omsorg for de pårørende, samarbejde tværprofessionelt om observation og behandlingen af den kritisk syge patient og udvikle den intensive sygepleje. Funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje omfatter således, jf. også bilag 1:

- 1) Klinisk intensiv sygepleje.
- 2) Kvalitetsudvikling, undervisning og vejledning.
- 3) Tværprofessionel og tværsektoriel koordinering og samarbejde.

Kapitel 3

Uddannelsen

Adgangsbetingelser

§ 3. Til specialuddannelsen i intensiv sygepleje kan optages ansøgere, der opfylder følgende betingelser:

- 1) Bestået dansk eller udenlandsk eksamen i sygepleje på bachelorniveau eller eksamen i sygepleje suppleret med eksamen i videnskabsteori- og metode på minimum diplomniveau.
- 2) Dansk autorisation som sygeplejerske.
- 3) Mindst 2 års fuldtids erhvervserfaring som sygeplejerske eller tidsmæssigt tilsvarende, og heraf skal minimum 1½ års erhvervserfaring være fra somatiske sygehusafdelinger.
- 4) Gennemført 6 måneders introduktionsansættelse på en intensivafdeling.

Varighed

§ 4. Specialuddannelsen i intensiv sygepleje er af 1½ års varighed svarende til 90 ECTS-point. Der indgås en 1½-årig aftale med arbejdsgiveren om deltagelse i teoriundervisningen og en systematisk, superviseret og vejledt klinisk uddannelse. Uddannelsen er en kombination af teori og klinisk praksis.

Stk. 2. Uddannelsen skal være afsluttet inden for 4 år efter påbegyndelsen.

Indhold og mål

§ 5. Specialuddannelsen i intensiv sygepleje skal afspejle den til enhver tid gældende praksis inden for intensiv terapi.

Stk. 2. Specialuddannelsens mål er, at sygeplejersken erhverver sig overblik over og sikkerhed i at varetage funktionsområdet på intensivafdelinger inden for intensiv og postoperativ sygepleje. Specialsygeplejersken skal selvstændigt kunne planlægge, udføre og evaluere intensiv sygepleje til kritisk syge patienter i alle aldersgrupper med vekslende og ofte uforudsigelige plejebenhov. Specialsygeplejersken skal kunne anvende relevante sygeplejefaglige teorier og metoder til vurdering af og refleksion over den kritisk syge patient. Specialsygeplejersken skal have omfattende viden om sygdomslære, farmakologi og tekniske færdigheder fra det medicinske faglige område. Desuden skal specialsygeplejersken kunne formidle sin viden og færdigheder om intensiv sygepleje samt kvalitetsudvikle og samarbejde internt og eksternt.

Stk. 3. Specialsygeplejersken skal kunne medvirke til helhed i patientforløbene, herunder tidlig opsporing af og forebyggelse af kritisk sygdom hos patienter uden for intensivafdeling og opfølgning efter kritisk sygdom.

§ 6. Specialuddannelsen tilrettelægges med veksling mellem teoretisk og klinisk uddannelse og består af to dele af hver 9 måneders varighed:

- 1) Del 1 består af 9 måneders kombineret klinisk og teoretisk uddannelse.
- 2) Del 2 består af 9 måneders kombineret klinisk og teoretisk uddannelse.

Stk. 2. Den kliniske uddannelse gennemføres på et godkendt klinisk uddannelsessted, og indeholder et eller flere eksterne kliniske uddannelsesophold.

§ 7. Den teoretiske uddannelse er på i alt 300 timer. Heraf ca. 200 timer uden for klinisk praksis i form af teoriblokke. Disse placeres inden for de første 9 måneder af uddannelsen og afsluttes med en teoretisk prøve. Emneområder i den teoretiske del af specialuddannelsen er angivet i bilag 2. De resterende ca. 100 timer fordeles og planlægges henholdsvis med ca. 50 timer i den kliniske uddannelse del 1, og ca. 50 timer i den kliniske uddannelse del 2.

§ 8. Læringsmål for første del af uddannelsen er

- 1) at sygeplejersken erhverver indsigt i og overblik over teoretiske forudsætninger for intensiv sygepleje og får mulighed for at bearbejde sin viden i forbindelse med varetagelsen af en række kliniske opgaver, og
- 2) at sygeplejersken tilegner sig yderligere viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet på intensivafdelinger.

Stk. 2. Sygeplejersken skal i løbet af første del som led i uddannelsesprogrammet have supervision og vejledning kombineret med teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer.

Stk. 3. I første eller anden uddannelsesdel tilrettelægges uddannelsen desuden efter, at sygeplejersken erhverver sig viden, færdigheder og kompetencer til at varetage plejen af patienter postoperativt, herunder administration og observation af smertebehandling.

§ 9. Læringsmål for anden del af uddannelsen er

- 1) at sygeplejersken videreudvikler sin viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet på intensivafdelinger,
- 2) at sygeplejersken opnår kompetencer til at deltage i kvalitetsudvikling af behandlings- og plejeforløb,
- 3) at sygeplejersken opnår kompetence til at formidle sin viden og færdigheder til kolleger og uddannelsessøgende,
- 4) at sygeplejersken skal kunne samarbejde internt og eksternt, og
- 5) at sygeplejersken erhverver viden om og aktivt bidrager til patientens rehabilitering i forbindelse med kritisk sygdom.

Stk. 2. Sygeplejersken skal i løbet af anden uddannelsesdel, som et led i uddannelsesprogrammet, have supervision og vejledning kombineret med teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer.

§ 10. Der er i alt 12 ugers ekstern klinisk uddannelse, som efter bestået teoriprøve placeres i del 1 og del 2 i den kliniske uddannelse.

Stk. 2. Minimum 2 uger eller maksimum 6 ugers ekstern klinisk uddannelse finder sted på et godkendt opvågningsafsnit.

Stk. 3. 6 ugers ekstern klinisk uddannelse finder sted på anden godkendt intensiv uddannelsesafdeling i anden del af uddannelsen. De eventuelt resterende 4 uger kan finde sted på en godkendt uddannelsesafdeling efter eget valg.

Stk. 4. Specialuddannelsen afsluttes med en opgave omhandlende en klinisk, sygeplejefaglig problemstilling inden for funktionsområdet, jf. § 14.

§ 11. Specialuddannelsen gennemføres som fuldtidsansættelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ansættelse i uddannelsesforløbet på deltid eller skiftevis fuldtid og deltid kan finde sted under forudsætning af, at der kan indgås aftale herom med det kliniske godkendte uddannelsessted.

Stk. 3. Ved deltidansættelse forlænges uddannelsestiden forholdsmæssigt således, at den samlede uddannelsestid svarer til den, der kræves ved en fuldtidsansættelse.

Stk. 4. Deltidsansættelser skal udgøre minimum 30 timer om ugen.

Stk. 5. Tilsvarende gælder eksterne kliniske uddannelsesophold.

Kapitel 4

Bedømmelse m.v.

Klinisk uddannelse

§ 12. De kliniske perioder skal gennemføres, og målene for perioderne skal være opfyldte. Ved afslutning af hver af de kliniske perioder afgiver uddannelsesstedet en skriftlig vurdering til hoveduddannelsesstedet.

Teoretisk prøve

§ 13. Første del af den kliniske uddannelse afsluttes med en teoretisk prøve. Prøven er en skriftlig individuel prøve, der skal bestås. Kriterier for prøvens indhold, omfang og bedømmelse udarbejdes af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje. Bedømmelse sker efter 7-trins-skalaen, efter principperne i Uddannelses- og Forskningsministeriets bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen).

Afsluttende opgave

§ 14. Ved uddannelsens afslutning og under forudsætning af bestået teoriprøve og forventet godkendt klinisk uddannelse udarbejder sygeplejersken en afsluttende opgave, der skal bestås. Den afsluttende opgave udarbejdes og afleveres i slutningen af anden uddannelsesdel. Den afsluttende opgave skal omhandle et klinisk, sygeplejefagligt problem inden for funktionsområdet, jf. bilag 1. Der tilbydes vejledning i forbindelse med opgavens udarbejdelse.

Stk. 2. Opgaven bedømmes af en ekstern censor efter gældende bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen).

Stk. 3. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje har ansvaret for at udarbejde kriterier for opgavens indhold og bedømmelse.

Omprøve og sygeeksamen

§ 15. Sygeplejersken kan indstille sig til teoriprøven tre gange. Den teoretiske prøve skal være bestået senest 3 måneder efter afvikling af første prøveforsøg.

§ 16. Ved ikke bestået afsluttende opgave, kan opgaven efter fornyet bearbejdelse indleveres igen til bedømmelse, eller en ny opgave kan udarbejdes. Den afsluttende opgave kan afleveres til bedømmelse i alt tre gange med højst 3 måneders mellemrum.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan ud fra en begrundet ansøgning godkende en forlængelse af afleveringsfristen for den afsluttende opgave, såfremt der forekommer særlige forhold. Særlige forhold kan f.eks. være: Sygdom, dødsfald blandt nærmeste pårørende eller anden force majeure. Ansøgning om udsættelse af afleveringsfrist skal være Specialuddannelsesrådet i hænde senest 2 uger inden afleveringsfristen. Såfremt denne frist ikke overholdes, vil ansøgningen ikke blive behandlet.

Stk. 3. Der kan ansøges om og gives dispensation for aflevering af den afsluttende opgave én gang, og der kan gives højst 6 måneders dispensation fra afsluttet 1½ års klinisk uddannelse.

Fravær

§ 17. Ved fravær – bortset fra ferie i henhold til lovgivning eller overenskomst – svarende til mere end 148 timer af den kliniske periode eller 3 dage af teoriblokkene forlænges uddannelsen med den samlede fraværsperiode.

Stk. 2. Ved manglende kompetenceopnåelse kan ansættelsesstedet afbryde uddannelsen.

Bevis og titel

§ 18. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje har ansvar for udstedelse af et af Sundhedsstyrelsen godkendt uddannelsesbevis for uddannelsens gennemførelse. Uddannelsens omfang af teori og klinisk uddannelse samt de opnåede resultater anføres i beviset.

Stk. 2. Den, der har gennemført specialuddannelsen, og fået den registreret hos Styrelsen for Patientsikkerhed gives betegnelsen: Intensivsygeplejerske. Den engelske titel er: Critical Care Nurse.

Stk. 3. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje fører fortegnelse over de til uddannelsen optagne sygeplejersker og register over udstedte beviser.

Kapitel 5

Uddannelsesansvar

§ 19. Regionerne iværksætter og udbyder specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje og indstiller godkendte kliniske og teoretiske uddannelsessteder til Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet fastsætter en landsdækkende uddannelsesordning for specialuddannelsen. I uddannelsesordningen fastsættes, i overensstemmelse med denne bekendtgørelse med bilag, nærmere om

- 1) uddannelsens tilrettelæggelse i teoretiske og kliniske uddannelsesperioder,
- 2) mål for de enkelte uddannelsesdele,
- 3) oversigt over centrale områder og emner i de teoretiske blokke,
- 4) plan for afvikling af teoretisk prøve, krav til kliniske kompetencer og afsluttende opgave (tidspunkt, form, vilkår, sygeeksamen m.v.),
- 5) krav til medvirkende godkendte kliniske uddannelsesafdelinger,
- 6) kvalifikationskrav til undervisere i teori og klinisk uddannelse,
- 7) fravær, herunder regler om forlængelse af uddannelsen ved fravær af et nærmere bestemt omfang,
- 8) klage- og ankesmuligheder,
- 9) meritbestemmelser, og
- 10) regionens opgaver i forbindelse med implementering, den praktiske gennemførelse og lokale organisering af specialuddannelsen.

Stk. 3. Uddannelsesordningen indstilles af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje til Sundhedsstyrelsens godkendelse.

§ 20. Udgifterne ved gennemførelse af specialuddannelsen afholdes af regionerne.

Kapitel 6

Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje

§ 21. Regionerne nedsætter i fællesskab et landsdækkende uddannelsesråd – Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje - med et ulige antal medlemmer, dog højst 17 medlemmer sammensat af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden om intensiv sygepleje. Specialuddannelsesrådets opgaver og sammensætning fremgår af bilag 3 og bilag 4.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan indkalde særlige sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger.

Kapitel 7

Merit

§ 22. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan efter en individuel vurdering give merit for teoriundervisning på baggrund af gennemført undervisning samt for erhvervede kliniske kompetencer fra anden uddannelsesstilling eller ansættelse. Opnået merit for dele af specialuddannelsen medfører en tilsvarende afkortning af den samlede uddannelse.

Stk. 2. Merit skal søges forud for uddannelsens påbegyndelse.

Stk. 3. Intensivsygeplejersker, der har gennemført specialuddannelse i henhold til Sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 92 af 26. juni 1997, kan varetage funktionsområdet, jf. bilag 1.

Kapitel 8

Klageadgang og tilsyn

§ 23. Klager over afgørelser truffet af de godkendte uddannelsessteder, herunder klage over de skriftlige vurderinger, teoripróven, og den afsluttende opgave, kan indbringes for Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen.

§ 24. Klager over afgørelser truffet af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan indbringes for Sundhedsstyrelsens senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen. Sundhedsstyrelsens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 25. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af specialuddannelsen.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen kan som tilsynsmyndighed anmode Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje og de godkendte censorer, som er med til bedømmelsen af den afsluttende opgave, om oplysninger om uddannelsesvirksomheden.

Kapitel 9

Ikrafttræden

§ 26. Bekendtgørelsen træder i kraft den 11. september 2024.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 396 af 7. april 2017 om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje ophæves.

Sundhedsstyrelsen, den 6. september 2024

STEEN DALSGÅRD JESPERSEN

/ Peter Nikolai Riise Hansen

Funktionsområdet for specialsygeplejersker i intensiv sygepleje

- 1) Observere, erkende og reagere relevant ved kritiske forandringer i patientens tilstand samt iværksætte akut behandling i samråd med lægen.
- 2) Kunne udføre og samarbejde om de behandlinger, der er nødvendige for at understøtte patientens organfunktioner.
- 3) Kunne anvende monitorerings- og behandlingsapparat.
- 4) Drage omsorg for den kritisk syge patient, herunder informere og kommunikere med patienten om den observation, pleje og behandling patienten skal gennemgå.
- 5) Have viden om og forebygge de faktorer, der har indflydelse på patientsikkerheden.
- 6) Observere, forebygge og behandle patientens uro, frygt samt kunne håndtere patientens psykologiske og eksistentielle behov.
- 7) Sikre sufficient dokumentation af sygeplejen.
- 8) Observere, pleje og monitorere patienter postanæstetisk samt administrere den postoperative smertebehandling.
- 9) Drage omsorg for og inddrage de pårørende.
- 10) Medvirke til at skabe kontinuitet og helhed i patientforløb.
- 11) Medvirke til rehabilitering af den intensive patient både under indlæggelsen og ved udskrivelsen fra intensiv.
- 12) Udvikle og vedligeholde kvaliteten i intensiv sygepleje.
- 13) Vejlede og undervise nyt personale og kollegaer.

Oversigt over emneområder i den teoretiske del af specialuddannelsen

Respirationssvigt og ventilationsstrategier.
Hæmodynamik og hjertekredsløbssvigt.
Multiorgandysfunktion.
Gastroenterologiske lidelser.
Nyreinsufficiens.
Neurologiske lidelser, skader og organ donation.
Hæmatologi og immunologi.
Multitraumer og forgiftninger.
Obstetrik.
Endokrinologiske lidelser.
Stabilisering og klargøring af børn til overflytning.
Den postoperative patient.
Sedation og smertebehandling.
Opfølgingsdag.
Patient i et højteknologisk miljø og patientoplevelser.
Pårørende og børn som pårørende.
Rehabilitering under og efter intensivterapi.
Etik, palliation og afsked.
Udsatte, sårbare og marginaliserede patienter.
Juridiske aspekter.
Kommunikation med vågne intuberede patienter.
Udviklings-og kvalitetsarbejde.

Specialuddannelsesrådets ansvar og opgaver

Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje har følgende opgaver og ansvar:

- 1) Sikre at specialuddannelsen gennemføres i henhold til bekendtgørelsen og den godkendte landsdækkende uddannelsesordning.
- 2) Monitorering, evaluering og ajourføring af den landsdækkende uddannelsesordning.
- 3) Indstilling af den landsdækkende uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse.
- 4) Fastlæggelse af kriterier for godkendelse af kliniske uddannelsesafdelinger.
- 5) Fastlæggelse af krav til teoretiske og kliniske undervisere.
- 6) Etablering og koordinering af censorvirksomhed og godkendelse af censorer.
- 7) Fastlæggelse af principper for merit og dispensation.
- 8) Kortlægning af uddannelsesbehov.
- 9) Orientering om det samlede antal uddannelsespladser.
- 10) Behandling af klager inden for uddannelsesordningens rammer.
- 11) Vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på anerkendelse til funktionen som intensivsygeplejerske.
- 12) Årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.

Specialuddannelsesrådets sammensætning

Repræsentanterne i Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje udpeges af de regionale ansættelsesmyndigheder og har følgende sammensætning:

- 1) 1 ledelsesrepræsentant fra hver af de fem regioner – ansat på anæstesi/intensivafsnit.
- 2) 1 repræsentant for de kliniske uddannelsesansvarlige fra hver af de fem regioner – intensiv sygeplejersker ansat på godkendt klinisk uddannelsesafdeling.
- 3) 2 repræsentanter fra relevante faglige selskaber.
- 4) 2 speciallæger i anæstesi fra to forskellige regioner.
- 5) 1 repræsentant fra uddannelsesinstitutionerne, der udbyder den teoretiske del af specialuddannelsen (uddannelseskonsulent). Øvrige uddannelseskonsulenter kan deltage som observatører.
- 6) 1 repræsentant fra censorforpersonskabet, som er nedsat af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje.

Mindst én repræsentant fra Specialuddannelsesrådet er medlem af Pensum- og teoriprøveudvalget. Censorforpersonsudvalget konstituerer sig med Forperson, som er født medlem af Specialuddannelsesrådet.

- 7) 1 repræsentant fra Nationalt Klinisk udvalg, som er nedsat af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje.

Der skal være et ulige antal medlemmer, dog højst 17 medlemmer med stemmeret. Specialuddannelsesrådet kan indkalde sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger.